

УДК 378.147.091.33-027.31

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2025.6.4>

Олександр СЕМЕНОВ

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Волинська область, Україна, 43025

ORCID: 0000-0002-3839-4725

Наталія СЕМЕНОВА

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Волинська область, Україна, 43025

ORCID: 0000-0002-5247-7439

Оксана БАРТКІВ

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Волинська область, Україна, 43025

ORCID: 0000-0003-1301-2169

Бібліографічний опис статті: Семенов, О., Семенова, Н., Бартків, О. (2025). Інноваційні методи формування у майбутніх викладачів ЗВО педагогічної майстерності. *Acta Paedagogica Volynienses*, 6, 26–33, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.6.4>

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗВО

У статті розкрито питання формування педагогічної майстерності у майбутніх викладачів закладів вищої освіти.

Мета статті полягає обґрунтуванні змістового потенціалу нормативних освітніх компонентів у формуванні педагогічної майстерності в майбутніх викладачів. Для реалізації мети необхідним є розв'язання таких завдань: 1) уточнити сутність та структуру педагогічної майстерності майбутніх викладачів; 2) виявити змістовий потенціал освітніх компонентів «Сучасні методики навчання у ЗВО» та «Освітній менеджмент» у формуванні педагогічної майстерності викладачів.

Педагогічну майстерність викладача закладу вищої освіти розглянуто як набуту здатність особистості на основі сформованих професійних компетентностей ефективно виконувати педагогічну діяльність, інтегруючи педагогічні здібності, професійну спрямованість, особистісні і професійно значимі якості, рефлексію з повагою до здобувачів освіти. У структурі педагогічної майстерності викладача виявлено наскрізно взаємопов'язані особистісну і діяльнісну складові.

Наголошено, що ефективність підготовки майбутніх викладачів залежить від методів, змісту, засобів та форм організації пізнавальної діяльності, які будуть задовольняти їх професійні інтереси, потреби, мотивувати до оволодіння педагогічною майстерністю як особистісною цінністю. Інноваційні методи визначено як способи цілеспрямованої, суб'єкт-суб'єктної, динамічної, діалектичної взаємодії викладача і студентів, які засновані на новизні, оригінальності, творчості, та які сприяють ефективному формуванню педагогічної майстерності викладача.

Визначено змістовий потенціал нормативних ОК «Сучасні методики навчання у ЗВО» та «Освітній менеджмент» у формуванні педагогічної майстерності викладачів закладів вищої освіти. Використовуючи методи проєктного, проблемно-пошукового, мікронавчання, гейміфікації, мікрОВикладання у майбутніх викладачів розвиваються педагогічні здібності, формується педагогічна спрямованість; виховуються особистісні і професійно важливі якості.

Ключові слова: інноваційні методи, майбутні викладачі, мікронавчання, гейміфікація, мікрОВикладання, цілі SMART, інноваційні техніки.

Oleksandr SEMENOV

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of General Pedagogy and Preschool Education, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli Ave, Lutsk, Volyn region, Ukraine, 43000
ORCID: 0000-0002-3839-4725

Nataliia SEMENOVA

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Department of General Pedagogy and Preschool Education, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli Ave, Lutsk, Volyn region, Ukraine, 43025
ORCID: 0000-0002-5247-7439

Oksana BARTKIV

PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor at the Department of General Pedagogy and Preschool Education, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli Ave, Lutsk, Volyn region, Ukraine, 43025
ORCID: 0000-0003-1301-2169

To cite this article: Semenov, O., Semenova, N., Bartciv, O. (2025). Innovatsiini metody formuvannia u maibutnikh vykladachiv ZVO pedahohichnoi maisternosti [Innovative methods of formation of pedagogical skills in future HEI teachers]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 6, 26–33, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.6.4>

INNOVATIVE METHODS OF FORMATION OF PEDAGOGICAL SKILLS IN FUTURE HEI TEACHERS

The article discloses the formation of pedagogical skills among future teachers of higher education institutions. The purpose of the article is to substantiate the content potential of normative educational components in the formation of pedagogical skills of future teachers.

To achieve this goal, it is necessary to solve the following tasks: 1) to clarify the essence and structure of the pedagogical skills of future teachers; 2) to identify the content of the potential of educational components "Modern teaching methods in HEI" and "Education management" in the formation of pedagogical skills of teachers.

The pedagogical skills of a teacher of a higher education institution are considered as the acquired ability of a person to perform pedagogical activities in a highly professional manner on the basis of established professional competencies, integrating pedagogical abilities, professional orientation, personal and professionally significant qualities, reflection with respect for education seekers. In the structure of the teacher's pedagogical skills, the interconnected personal and activity components were revealed. It is emphasized that the effectiveness of training future teachers depends on the methods, content, means and forms of organization of cognitive activity that will satisfy their professional interests, needs, motivate them to master pedagogical skills as a personal value. Innovative methods are defined as ways of purposeful, subject-subjective, dynamic, dialectical interaction of the teacher and students, which are based on novelty, originality, creativity, and which contribute to the effective formation of the teacher's pedagogical skills.

The content potential of normative educational institutions "Modern teaching methods in HEI" and "Education management" in the formation of pedagogical skills of teachers of higher education institutions is determined. Using the methods of project, problem-search, microlearning, gamification, micro-teaching, future teachers develop pedagogical abilities, form a pedagogical orientation; personal professionally important qualities are brought up.

Key words: innovative methods, future teachers, microlearning, gamification, micro-laying, SMART goals, innovative techniques.

Актуальність проблеми вдосконалення професійної підготовки майбутніх викладачів обумовлюється вимогами сьогодення, а саме глобалізацією і цифризацією сучасного суспільства, які вимагають від закладів вищої освіти підготовки фахівця, зі сформованою педагогічною майстерністю, яка включає володіння професійними компетентностями, комунікативно-інформаційними технологіями,

педагогічним тактом, іміджем, навичками, необхідними для навчання впродовж життя та ін. А це можливо за умови використання в освітньому процесі ЗВО таких методів, змісту і засобів, які б мотивували студентів до засвоєння інтегральної та системи загальних та професійних компетентностей.

Питання професійної підготовки викладачів аналізується в Стратегії розвитку вищої

освіти на період 2022-2032 рр. (оновлена в 2025р.), яка фокусується на «Освіті Переможців», і передбачає «гуманізацію, інтернаціоналізацію, цифровізацію, інклюзивність та формування компетентностей, необхідних для стійкого розвитку та інтеграції в європейський простір; ... «визначає проблеми ЗВО, які терміново необхідно подолати, а саме: низька якість послуг у сфері вищої освіти України та низька ефективність освітньої діяльності у ЗВО» (*Стратегія розвитку вищої освіти на період 2022-2032 рр.*, 2025). Для вирішення вказаних прогалин необхідним є впровадження в освітній процес ЗВО інноваційних методів формування педагогічної майстерності у студентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування педагогічної майстерності педагогів активно вивчається науковцями сучасності (Л. Дольнікова, В. Бабенко, О. Дубасенюк, О. Кофанова, Ю. Короткова, О. Лавріненко, І. Мельник, О. Новікова, О. Смалько, Н. Щекотиліна і ін.) у таких аспектах: теоретичні основи, методичні вимоги та практичні рекомендації формування у здобувачів освіти педагогічної майстерності (О. Бартків, І. Мельник); підготовка викладача правових дисциплін (Л. Дольнікова); шляхи розвитку педагогічної майстерності викладачів-дослідників у технічному закладі вищої освіти (О. Кофанова); розвиток творчого педагогічного спілкування та професійної рефлексії викладача (О. Лавріненко); шляхи формування педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури в НУШ (Н. Щекотиліна).

Так, Н. Щекотиліна вивчає ефективні форми формування педагогічної майстерності, педагогів (проведення майстер-класів; педагогічні студії та дискусійні клуби; участь у Всеукраїнських конкурсах педагогічної майстерності; використання портфоліо досягнень і самооцінювання; залучення до міждисциплінарних навчальних проєктів і ін. (*Щекотиліна*, 2025). Уже О. Лавріненко визначає цифрові інструменти, які є оптимальними у формуванні педагогічної майстерності майбутніх викладачів правових дисциплін: системи управління навчанням, інструменти для відеоконференцій і онлайннавчання, інтегроване середовище для створення контенту, комунікації та тесту-

вання, презентації матеріалів, інфографіка і ін. (*Лавріненко*, 2024).

Отже, як засвідчує проведений аналіз, питання формування педагогічної майстерності педагогів є в полі зору науковців. Проте, потребують глибшого дослідження питання використання інноваційних методів під час формування педагогічної майстерності у майбутніх викладачів ЗВО.

Мета статті полягає обґрунтуванні змістового потенціалу нормативних освітніх компонентів у формуванні педагогічної майстерності майбутніх викладачів. Для реалізації мети необхідним є розв'язання таких завдань: 1) уточнити сутність та структуру педагогічної майстерності майбутніх викладачів; 2) виявити змістовий потенціал освітніх компонентів «Сучасні методики навчання у ЗВО» та «Освітній менеджмент» у формуванні педагогічної майстерності викладачів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз поглядів учених (*Котенко*, 2018; *Коханова*, 2025; *Хоружова*, 2018) засвідчив, що сьогодні немає єдиної системи критеріїв для визначення педагогічної майстерності викладачів ЗВО, тому одним з індикаторів якості освіти, який було введено в європейському освітньо-науковому просторі, є компетенція (компетентність), що складається із «...професійних знань, умінь, способів і технік фахової діяльності, сукупності установок та орієнтацій, набутого досвіду, що дає змогу викладачеві досягати високих освітніх результатів» (*Дольнікова*, 2025). Тобто, в основі професійної педагогічної майстерності викладача – сформованість його професійних компетентностей.

Н. Щекотиліна педагогічну майстерність визначає як багатокомпонентну структуру, що охоплює фахову, методичну, комунікативну, інноваційну, етичну та рефлексивну складові, і потребує системного формування упродовж усього періоду навчання у ЗВО (*Щекотиліна*, 2025). О. Смалько і О. Бартків під педагогічною майстерністю педагога розуміють його готовність компетентно виконувати педагогічну діяльність, інтегруючи педагогічну творчість, креативність, професійно значимі якості з любов'ю до дітей (*Бартків, Смалько*, 2021, с. 25). Уже В. Бабенко аналізує педагогічну майстерність як інтегративну якість, що

поєднує професійні знання, практичні вміння та ціннісні орієнтації (Бабенко, 2025, с. 17).

Ми педагогічну майстерність будемо розуміти як набуту здатність викладача ЗВО на основі сформованих професійних компетентностей ефективно виконувати педагогічну діяльність, інтегруючи педагогічні здібності, професійну спрямованість, особистісні і професійно значимі якості, рефлексію з повагою до здобувачів освіти. З огляду на це, у структурі педагогічної майстерності викладача визначаємо наскрізно взаємопов'язані особистісну (як сукупність професійно значимих якостей та внутрішнього потенціалу педагога, які забезпечують високий рівень самоорганізації) і діяльнісну (як реалізацію особистісного потенціалу особистості, що охоплює сукупність професійних умінь і навичок, які дозволяють йому ефективно здійснювати освітній процес) складові (рис.1).

Як засвідчує досвід роботи, ефективність підготовки викладачів залежить від тих методів, змісту, форм організації пізнавальної діяльності, які будуть задовольняти їх професійні інтереси, потреби, мотивувати до оволодіння педагогічною майстерністю як особистісною цінністю. Оскільки цінності педагогічної діяльності не просто визначають ставлення викладача до виконання професійних обов'язків, а безпосередньо формують освітнє середовище через впровадження змісту та інноваційних методів і форм пізнавальної діяльності студентів, які безпосередньо впливають на результати сформованості компетентностей у студентів.

А. Боярська-Хоменко, Т. Собченко інноваційними визначають методи, які сприяють формуванню у здобувачів освіти компетентностей, необхідних для ефективної професійної діяльності в умовах динамічного розвитку технологій та змін на ринку праці (Боярська-Хоменко, Собченко, 2025). На наш погляд, інноваційними є методи як способи цілеспрямованої, суб'єкт-суб'єктної, динамічної, діалектичної взаємодії викладача і студентів, які засновані на новизні, оригінальності, творчості, зсуву парадигми, та які, за звичних умов, сприяють ефективному формуванню педагогічної майстерності викладача. Це проблемні методи (засновані на проблемному і критичному мисленні); творчі (орієнтовані на створення нового оригінального продукту); цифрові (уможливлюють використання мобільних пристроїв); проєктні (мають на меті формування здатностей аналізу, синтезу, узагальнення під час підготовки проєктів); мікронавчання і мікророзкладання (орієнтовані на створення квазіпрофесійного середовища і сприяють формуванню навичок реалізації навчальної, методичної, наукової діяльності майбутнім викладачем і ін.).

Для виокремлення інноваційних методів формування педагогічної майстерності майбутніх викладачів розглянемо, визначені Професійним стандартом викладача ЗВО компетентності, зупинившись на тих, якими має володіти викладач закладу вищої освіти – педагогічний працівник (компетентності: А (А1, А2, А3), Б (Б2, Б3), В (В2), Є (Є1), Ж (Ж1) (Професійний стандарт викладача ЗВО, 2024). (табл.1).

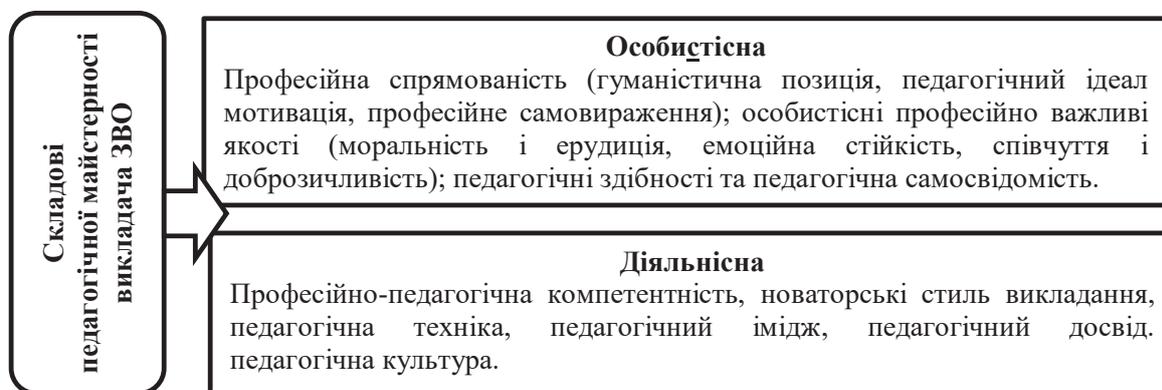

Рис. 1. Складові педагогічної майстерності викладача ЗВО

Трудові функції і компетентності викладача закладу педагогічної освіти – педагогічного працівника

Трудові функції	Компетентності
А. Викладання, консультування та керівництво практичною підготовкою здобувачів	А 1. Здатність планувати і проводити навчальні заняття. А.2.Здатність консультувати здобувачів. А 3. Здатність здійснювати керівництво практичною підготовкою здобувачів.
Б. Оцінювання результатів навчання	Б 1. Здатність проєктувати оцінювання результатів навчання. Б2. Здатність оцінювати результати навчання. Б3. Здатність надавати зворотній зв'язок здобувачам за результатами оцінювання.
В. Створення навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів	В2. Здатність розробляти та удосконалювати навчально-методичні матеріали.
Є. Організація і участь в заходах (освітніх, наукових, методичних, профорієнтаційних, культурно-мистецьких, спортивних)	Є 1. Здатність визначати свою роль і завдання при реалізації заходів відповідно до спеціальності
Ж. Професійний розвиток	Ж 1. Здатність організувати особистий професійний розвиток

З метою формування у майбутніх викладачів компетентностей викладання, консультування і керівництва практичною підготовкою здобувачів освіти під час вивчення ОК «Сучасні методики навчання у ЗВО» і «Освітній менеджмент» використовуємо практико-орієнтовані та рефлексивні методи, спрямовані на формування суб'єктності студентів і їх рефлексії. Серед них: мікронавчання – передбачає виклад невеликого обсягу освітнього матеріалу цільовими блоками, зосереджуючись на формуванні конкретної навички. Наприклад, в процесі вивчення теми «Проектування освітнього процесу в ЗВО» аналізуємо основні складові процесу навчання, його цілепокладання, функції, вимоги до організації (2-3 хвилини). На основі розглянутої інформації зосереджуємо увагу здобувачів на конкретній навичці: як діагностично або за методикою формулювання освітніх цілей SMART сформулювати мету заняття. Виконуючи самостійний пошук, майбутні фахівці аналізують цілі SMART, які є Specific (конкретними), Measurable (вимірюваними), Achievable (досяжними), Relevant (релевантними) та Time-bound (обмеженими в часі) і практикуються у формулюванні мети лекційного і практичного заняття, розмежовуючи і аналізуючи їх спрямованість. Поряд

з цим, пропонуємо на розгляд різні інноваційні техніки постановки запитань для актуалізації знань здобувачів освіти: техніки для постановки запитань: (Ромашка Блума, П-О-П-С (позиція, обґрунтування, приклад, судження), SPIN-техніка: передбачає використання ситуаційних (S), проблемних (P), навідних (I), спрямовуючих (N) запитань. Використання таких видів запитань сприяє активізації пізнавальної діяльності студентів, дозволяє адаптувати навчальний матеріал для конкретного здобувача.

Під час вивчення тем «Методика «навчання через дослідження»» та «Управління освітнім процесом в ЗВО» використовуємо гейміфікацію, тобто застосування в освітньому процесі різних ігрових технік. Цікавою для молоді була ігрова дискусія та «Ток-шоу», спрямовані на виявлення відмінностей у тлумаченні принципу «навчання через дослідження», та на аналіз підходів учених до визначення сутності понять «управління» та «керівництво».

Для реалізації трудової функції Б Оцінювання результатів навчання, у майбутніх викладачів формуємо компетентності Б 1. Здатність проєктувати оцінювання результатів навчання», Б2. Здатність оцінювати результати навчання, Б3. Здатність надавати

зворотній зв'язок здобувачам за результатами оцінювання. Ефективним у цьому контексті є метод проєктів, який дозволяє комплексно визначити рівні сформованості професійних пошукових, комунікативних, презентаційних, рефлексивних компетенцій. Під час вивчення ОК залучаємо здобувачів вищої освіти до оволодіння методом самооцінювання з обґрунтуванням та рефлексією. Цікавими для молоді є інтерактивні вікторини та тести за допомогою використання платформ Quizizz та Kahoot!, що уможливають оперативну перевірку сформованих компетенцій і аналіз помилок, розвивають критичне мислення, а також навичку обґрунтованого зворотного зв'язку. Із захопленням здобувачі вищої освіти долучаються до квест-оцінювання, яке допомагає визначити не лише рівні сформованості теоретичних професійних знань з конкретної теми, а й практичні уміння й навички вирішення професійних задач та ситуацій. Під час квест-оцінювання використовуємо VR-середовище або симуляційні програми для оцінювання сформованості компетенцій майбутніх викладачів приймати рішення в умовах, максимально наближених до реальних.

Цікавим та ефективним також є оцінювання-Портфоліо (е- портфоліо), яке дозволяє визначити досягнення майбутніх викладачів під час вивчення ОК. Портфоліо включає творчі роботи, проєкти (індивідуальні і групові), есе, ІНДЗ та сертифікати з вебінарів, які були визнані як результати неформальної/інформальної освіти.

По завершенні вивчення ОК, кожен студент, як виконання ІНДЗ, презентує проєкт «Сучасні освітні тренди в процесі вивчення ОК».

Для формування компетентностей В2. Здатність розробляти та удосконалювати навчально-методичні матеріали, Є 1. Здатність визначати свою роль і завдання при реалізації заходів відповідно до спеціальності, Ж 1. Здатність організувати особистий професійний розвиток, цікавими є інтерактивні методи кооперативного, колективно-групового, ситуативного й дискусійного навчання. З метою удосконалення професійних умінь неоціненним є метод мікророзкладання, що дозволяє студен-

там підготувати і провести фрагмент практичного, лабораторного заняття з використанням інтерактивних методів навчання, застосовуючи власно-підготовлене навчально-методичне забезпечення до нього. Метод дозволяє молоді виконувати роль викладача, демонструючи сформовані уміння оперувати педагогічною термінологією під час взаємодії зі студентами, гнучко організувати різні види активностей, отримувати зворотній зв'язок і рефлексувати щодо проведеного заняття; розвиває критичне мислення, навички командної взаємодії; виховує педагогічну культуру. По завершенні вивчення ОК кожен здобувач проходить тест з самооцінки сформованості якостей, необхідних для майбутнього викладача.

Важливу роль у формуванні педагогічної майстерності відводимо педагогічному емпайерменту (мотивація, активізація внутрішніх сил і натхнення для активних дій), оскільки педагогічний вплив на рівні наснаги передбачає тісну міжособистісну взаємодію, під час якої майбутні викладачі обговорюють професійні ситуації, удосконалюючи і систематизуючи уміння майстерного виконання педагогічних дій, рефлексуючи щодо отриманих емоцій від засвоєння педагогічного досвіду. Результатом такої діяльності є сформована здатність проявляти педагогічну майстерність, упевнено реалізовувати професійну діяльність.

Висновки та перспективи подальших розвідок наперед. Формування у майбутніх викладачів закладів вищої освіти педагогічної майстерності зорієнтоване на розвиток педагогічних здібностей, креативного і критичного мислення; формування компетентностей, синергії особистісної і діяльнісної складових необхідних для успішного виконання професійної діяльності; виховання якостей викладача і визнання необхідності в оволодінні педагогічною майстерністю як особистісною цінністю.

Проведене дослідження не претендує на вичерпний розгляд проблеми, подальшого дослідження потребують питання експериментальної перевірки ефективності інноваційних методів у формуванні педагогічної майстерності майбутніх викладачів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бабенко В.І. Інтеграція педагогічної майстерності в процесі фахової підготовки до організації позашкільної роботи майбутнього вчителя. *Вісник Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені Академіка Степана Дем'янука*. № 2, 2025, С.16-22.
2. Бартків О. С., Мельник І.М. Педагогічна майстерність: освітній посібник. Луцьк, 2025. 353 с.: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/28508/3/pedmaist_2025.pdf
3. Бартків О.С., Смалко О.В. Формування основ педагогічної майстерності майбутнього викладача. *Науковий вісник Ужгородського університету*. (1(48), С. 24–28. <http://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/article/view/234891>
4. Боярська-Хоменко А., Собченко Т. Інноваційні методи навчання у професійній освіті. *Український педагогічний журнал* № 2, 2025. С.105-114 : <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/865/1050>
5. Дольнікова Л. В. Формування педагогічної майстерності викладача правових дисциплін у закладах вищої освіти в умовах цифрової трансформації. *Вісник науки і освіти*. № 9, 2025 р. С.1117-1128 : <https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/29812/29769>
6. Компетенції викладачів вищої школи в добу змін: діагностика та аналітика (за результатами дослідження в Київському університеті імені Бориса Грінченка) [за наук. ред. д-ра пед. наук, професора Л. Хоружої]. Київ : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2018. 92 с.
7. Кофанова О. Шляхи розвитку педагогічної майстерності викладачів-дослідників у технічному закладі вищої освіти. <https://www.researchgate.net/journal/Actual-Problems-in-the-System-of-Education-General-Secondary-Education-Institution->
8. Про затвердження професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти: Наказ МОН № 1466 від 16.10.2024 року : <https://osvita.ua/doc/files/news/933/93388/671b468b176c8465976827.pdf>
9. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки : <https://mon.gov.ua/news/kabmin-onovyv-stratehiuu-rozvytku-vyshchoi-osvity-vidpovidno-do-vyglykiv-viiny>
10. Щекотиліна Н.Ф., Кинева П.П., Шляхи формування педагогічної майстерності майбутніх вчителів фізичної культури в НУШ. *Інноваційна педагогіка*, 83. Том 2. 2025. С. 65-168 : http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2025/83/part_2/34.pdf

REFERENCES:

1. Babenko V.I. (2025) Integraciya pedagogichnoyi majsternosti v procesi fahovoyi pidgotovki do organizaciyi pozashkilnoyi roboti majbutnogo vchitelya [Integration of pedagogical skill in the process of professional training for the organization of extra-school work of the future teacher]. *Visnik Mizhnarodnogo ekonomiko-gumanitarnogo universitetu imeni Akademika Stepana Dem'yanchuka*. № 2, 2025, P.16-22. [in Ukrainian].
2. Bartkiv O. S., Melnyk I.M. (2025) Pedagogichna maisternist [Pedagogical skill] osvitnii posibnyk. Lutsk, 2025. 353 p: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/28508/3/pedmaist_2025.pdf. [in Ukrainian].
3. Bartkiv O.S., Smalko O.V. (2021) Formuvannia osnov pedagogichnoi maisternosti maibutnoho vykladacha [Formation of fundamentals of pedagogical skills of future teachers]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu*, (1(48), 24–28. [in Ukrainian].
4. Boiarska-Khomenko A., Sobchenko T. (2025) Innovatsiini metody navchannia u profesiinii osviti [Innovative teaching methods in vocational education.]. *Ukrainskyi pedagogichnyi zhurnal* № 2, 2025. P.105-114 : <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/865/1050>. [in Ukrainian].
5. Dolnikova L. V. (2025) Formuvannia pedagogichnoi maisternosti vykladacha pravovykh dystsyplin u zakladakh vyshchoi osvity v umovakh tsyfrovoyi transformatsii [Formation of pedagogical skills of a teacher of legal disciplines in higher education institutions in the context of digital transformation.]. *Visnyk nauky i osvity*. № 9, 2025. P.1117-1128. [in Ukrainian].
6. Kompetentsii vykladachiv vyshchoi shkoly v dobu zmin: diahnostryka ta analytyka [Competencies of higher education teachers in the day of changes: diagnostics and analytics.] (2018) / Khoruzha L., Bratko M., Kotenko O., Melnychenko O., Proshkin V.; [za nauk. red. d-ra ped. nauk, profesora L. Khoruzhoi]. Kyiv : Kyivskyi un-t imeni Borysa Hrinchenka, 92p. [in Ukrainian].
7. Kofanova O. (2025) Shliakhy rozvytku pedagogichnoi maisternosti vykladachiv-doslidnykiv u tekhnichnomu zakladi vyshchoi osvity [Ways to develop the pedagogical skills of research teachers in a technical institution of higher education.]: <https://www.researchgate.net/journal/Actual-Problems-in-the-System-of-Education-General-Secondary-Education-Institution-> [in Ukrainian].
8. Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu «Vykladach zakladuvyshchoi osvity» [On Approval of the Professional Standard "Teacher of a Higher Education Institution".] (2024): Nakaz MON № 1466 vid 16.10.2024 : <https://osvita.ua/doc/files/news/933/93388/671b468b176c8465976827.pdf>. [in Ukrainian].

9. Stratehiia rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2022–2032 (2025) [Education Development Strategy until] : <https://mon.gov.ua/news/kabmin-onovyyv-stratehiu-rozvytku-vyshchoi-osvity-vidpovidno-do-vyklykiv-viiny>. [in Ukrainian].

10. Shchekotylyna N.F., Kynieva P.P.. (2025) Shliakhy formuvannia pedahohichnoi maisternosti maibutnikh vchyteliv fizychnoi kultury v NUSh [Ways of formation of pedagogical skills of future physical education teachers in the NUS.] Innovatsiina pedahohika, 83. Tom 2. P. 65-168 : http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2025/83/part_2/34.pdf. [in Ukrainian].

Дата першого надходження рукопису до видання: 20.11.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 23.12.2025
Дата публікації: 30.12.2025